

We Lwowie, dnia 3. lutego 1910.

Aleg 836

Wniosek.

Wysoki Sejmie!

Ponieważ obecnie obowiązująca krajowa ustawa wodna z dnia 14. marca 1875 D. u. kr. Nr. 38. nie reguluje należycie wszystkich stosunków wodno-prawnych, jakie wskutek co raz częstszego używania siły wodnej do celów przemysłowych powstają -- ponieważ dalej w interesie ogólnym jest, aby w pewnych wypadkach siłę wodną zastrzedz dla kraju, gminy lub ogólnego pożytku działającego przedsiębiorstwa -- ponieważ wreszcie zaprowadzeniem opłat na rzecz kraju za używanie siły wodnej stworzy się przyszłości może obfite źródło dochodów dla kraju, przeto podpisani projektują odpowiednie poprawki i uzupełnienia obecnie obowiązującej ustawy wodnej i wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

./. załączony % projekt ustawy.

Wnioskodawca:

Skarbek.

Maryewski, Adam, Kędzior, Ciuchciński, Leo, Rayski, Merunowicz, Wodzicki, Górski, Schätzel, Federowicz, Tertil, Bandrowski, Starzyński, Pawlewski, Laskowski, Rutowski, Jahl.

U s t a w a

z dnia zmieniająca i uzupełniająca niektóre postanowienia ustawy wodnej.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Poniżej wyszczególnione paragrafy ustawy krajowej z dnia 14. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 38, o używaniu, prowadzeniu i odprowadzaniu wód, zmienia się względnie uzupełnia w sposób następujący:

§. 2.

Strumienie, rzeki, potoki, jeziora, jakoteż i woda gruntowa stanowią dobre publiczne.

§. 3.

Wyjątek stanowią te wody, które ktoś posiada na mocy szczególnych a dowodami popartych tytułów prawnych.

§. 5

odpada.

§. 6.

Rząd może na wniosek Wydziału krajowego a na koszt kraju, uznać za odpowiedniem odszkodowaniem, jako dobro publiczne, prywatną własność stanowiące wody płynące, jeziora i parcele jezior.

Gminy i strony interesowane, które z tego oczywistą korzyść odnoszą, należy pociągnąć do ponoszenia kosztów odszkodowania.

§. 15.

Dodatek:

Właściciel gruntu ma prawo zamknąć wodę gruntową zapomocą studziń, nie poruszanych siłą żywiołową do zamknięcia wody w inny sposób, lub do odprowadzania wody poza granicę swojej posiadłości, potrzebuje osobnego zezwolenia.

§. 16.

Dodatek:

Również potrzeba uzyskać wodno-prawne zezwolenie do budowy mostów, oraz składania materiałów na brzegach lub na podlegającym wylewom okręgu wód publicznych lub prywatnych, o ile to może wpłynąć na jakość, stan albo bieg wody.

§. 18.

W zezwoleniu wydanem przez władzę polityczną, należy oznaczyć miejsce, rozmiary, sposób i cel używania wody.

Stosownie do potrzeby, można przytem ustalić szczegółowe warunki regulujące i zabezpieczające używanie wody a zezwolenie udzielić na czas ograniczony lub za odwołaniem.

Zezwolenie na używanie siły popędowej wód publicznych można udzielać przedsiębiorstwom państwa, krajów, gmin lub innych publicznych ciał reprezentacyjnych na przeciąg lat 90, we wszystkich innych wypadkach na przeciąg najdłużej lat 70.

Ponowne udzielenie koncesyi po upływie tego terminu jest dopuszczalne, a dotychczas uprawniony może domagać się ponownego zezwolenia, o ile o siłę wodną nie ubiega się znacznie ważniejsze pod względem gospodarczym przedsiębiorstwo, lub o ile dalsze użytkowanie siły wodnej przez dotychczasowego koncesyonaryusza nie sprzeciwia się publicznym interesom.

Jeżeli po upływie terminu koncesyi, otrzymuje zezwolenie na używanie siły wodnej nie dotychczasowy, ale inny przedsiębiorca, przechodzą urzędnienia spiętrzające i odprowadzające wodę, na własność nowego koncesyonaryusza, za zwrotem rzeczowej wartości.

W razie, gdyby nie nastąpiło dobrowolne porozumienie, ustala sąd wysokość odszkodowania, jakie nowy koncesyonaryusz ma uiścić dotychczasowemu.

§. 18. a.

Polityczna władza krajowa może także w czasie trwania koncesyi uznać prawo wodne jako wygasłe w następujących wypadkach :

1) Jeżeli budowy nie rozpoczęto w terminach oznaczonych w koncesyi, albo nie puszczono w ruch zakładu.

2) Jeżeli ruch przez trzy po sobie następujące lata był zastanowiony i nie został na nowo podjęty w terminie, wyznaczonym przez polityczną władzę krajową.

3) Jeżeli zakład został zniszczony a nie odnowiono go w terminie przez polityczną władzę krajową oznaczonym.

4) Jeżeli cel oznaczony w koncesyi odpadnie, lub bez zezwolenia władzy ulegnie istotnym zmianom.

5) Jeżeli w ogóle poszczególne warunki koncesyi od których uczyniono zależnem prawo użytkowania wody, nie zostały dotrzymane. W wypadkach godnych uwzględnienia może polityczna władza krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym przedłużyć terminu.

§. 29 a.

Dla ochrony źródeł leczniczych, może polityczna władza krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym postanowić w drodze rozporządzenia, iż w pewnych oznaczonych okręgach (okręgi ochronne), wszelkie roboty, które mogą wpłynąć na wydadność, skład i zawartość gazu źródeł leczniczych, jakoto wiercenia, kopania, budowy wszelkiego rodzaju, ujęcie źródeł, oraz każde zamknięcie i odprowadzenie wody gruntowej, — wymagają zezwolenia kompetentnych władz politycznych.

W celu zapobieżenia zanieczyszczeniu źródeł leczniczych i wodociągów z wodą do picia i użytkową, może władza polityczna wydawać szczególne zarządzenia co do używania i sposobu uprawy gruntów za stosownem wynagrodzeniem.

§. 29 b.

Za zgodą lub na wniosek Wydziału krajowego może Rząd zastrzec używanie siły motorycznej poszczególnych wód publicznych na cele państwowe lub krajowe, o ile już takie prawo nie przysługuje trzeciej osobie.

§. 31.

Zakładom, których budowa leży w interesie publicznym, lub po których należy się spodziewać wybitnych korzyści dla gospodarstwa społecznego, może kompetentna Władza przyznać dla potrzebnych wodociągów, tam i innych do uzyskania siły służących urządzeń i budowli, za pełnem odszkodo-

waniem, odpowiednią służebność na cudzym gruncie; właściciel może także według wyboru odstąpić grunt na własność.

Jeżeliby wskutek budowli stracił grunt dla posiadacza odpowiednią dla swego przeznaczenia zdolność użytkową, należy na jego żądanie cały grunt odkupić. Jednakowoż wywłaszczenie budynków mieszkalnych, gospodarczych, fabryk, podwórza i ogrodów domowych może tylko wtedy nastąpić, jeżeli projektowana budowla wodna ma celu bezpośrednio podniesienie ogólnego dobra, a wykonanie tejże w inny sposób jest niemożliwym; do tego potrzebną jest zgoda Wydziału krajowego.

Władza może zezwolić na wywłaszczenie istniejących urzędzeń do wyzyskania siły wodnej na rzecz takich zakładów, które posiadają znacznie wyższą wartość dla gospodarstwa społecznego. Na żądanie wywłaszczyć się mającego, ma właściciel nowego zakładu, zamiast wynagrodzenia pieniężnego, dostarczyć na własny koszt dotychczas używaną ilość siły, jak nie mniej potrzebne urządzenie maszynowe według wyboru mającego być wywłaszczonym, albo na dotychczasowe miejsce ruchu, albo na inne sąsiednie miejsce.

Na żądanie mającego być wywłaszczonym, ma ubiegający się złożyć dostateczne zabezpieczenie, za każdą stratę spowodowaną przeszkodą lub zastanowieniem ruchu, lub też upływem koncesyi.

Żądanie wywłaszczenia traci swą podstawę, jeżeli dotychczas uprawniony, okazuje gotowość zakład swój w sposób racjonalny powiększyć lub zmienić. Równocześnie ze sprzeciwem, winien dotychczas uprawniony wnieść podanie o nową koncesyę.

§. 39.

Uprawnieni do wykonywania rybołostwa mogą przeciw wykonywaniu innych uprawnień do użytkowania wody, podnosić tylko takie zarzuty, które mają na celu zapobieżenie zanieczyszczeniu wód rybnych, zakładanie jazów i krat rybnych, oraz regulowanie i osuszanie koryt wodnych w sposób najmniej dla rybołostwa szkodliwy, o ile zarzuty te można uwzględnić bez znaczniejszych utrudnień dla innych uprawnień użytkowania wód.

Pozatem przysługuje uprawnionym do wykonywania rybołostwa jedynie prawo domagania się odpowiedniego przez władzę administracyjną oznaczyć się mającego odszkodowania, którego wysokość ustali sędzia, w razie, gdyby to orzeczenie stron interesowanych nie zadowoliło.

§. 64 b.

Spółki utworzone na podstawie szczególnych przepisów ustawowych, tudzież spółki, którym przyznano subwencyę

z funduszków państwowych albo krajowych, potrzebują do wydzielenia ze spółki poszczególnych gruntów, jak nie mniej do rozwiązania spółki, zezwolenia Ministerstwa rolnictwa i Wydziału krajowego.

§. 76.

Dodatek:

Koncesyi na zakłady poruszane siłą wodną nad 25 koni udziela Namiestnictwo za zgodą Wydziału krajowego.

§. 93.

Dodatki:

Uprawnienia, o których była mowa w poprzednich rozdziałach, mogą być uwzględnione dopiero wtedy, jeżeli sił wodnych nie zamierzają użyć dla celów publicznych w pierwszej linii państwo, w drugiej kraj a w trzeciej linii gminy położone nad lub w sąsiedztwie dotyczących wód.

Koncesyi udziela się tylko dla oznaczonego celu, oraz dla oznaczonej osoby fizycznej lub prawnej, wobec czego bez zezwolenia Namiestnictwa i Wydziału krajowego, nie wolno przenieść koncesyi na inną osobę lub obrócić na inny cel. W razie dziedziczenia oraz przeniesienia posiadania na krewnych zstępnych albo małżonka, wystarcza zgłoszenie zmiany.

§. 101.

Za każde udzielenie lub odnowienie uprawnienia do używania siły wodnej, należy, o ile przyzwołona przeciętna siła wodna wynosi więcej jak 10 koni, uiszczyć należytość koncesyjną.

Należytość ta wynosi dla zakładów o sile do 100 koni po 1 Kor., o sile od 100 do 1000 koni po 2 Kor., o sile nad 1000 koni po 3 Kor. za każdą siłę konia.

§. 102.

Zakłady wodne opłacają na rzecz kraju corocznie czynsz za używanie wody. Czynsz ten obliczony według udzielonej koncesyą do użytku ilości wody i wysokości spadku, wynosi przy zakładach wodnych zbudowanych po wejściu w życie niniejszej ustawy za każdą brutto siłę konia:

do siły	100 koni po	1 K.
" "	500	" " 2 "
" "	1.000	" " 3 "
" "	2.500	" " 4 "
" "	5.000	" " 5 "
" "	10.000	" " 6 "
" "	15.000	" " 7 "
" "	20.000	" " 8 "
" "	25.000	" " 9 "
nad	25.000	" " 10 "

O ileby przy istniejących już zakładach objęta koncesją ilość siły nie dała się oznaczyć, ma nastąpić obliczenie czynszu na podstawie urządzeń przedsiębiorstwa.

Od obowiązku opłacania czynszu wodnego są uwolnione zakłady wodne państwa, kraju, gmin krajowych, tudzież wszelkie zakłady, których siła nie przekracza 10 koni, o ile służą dla użytku domowego, lub do przeróbki we własnem gospodarstwie uzyskanych produktów leśnych lub rolnych, albo też dla przemysłu rękodzielniczego.

Zakłady wodne wybudowane przed wejściem w życie niniejszej ustawy, mają uiszczać połowę stóp powyżej przytoczonych.

Sejm krajowy ma prawo stopy czynszów wodnych z jednej strony z godnych uwzględnienia powodów czasowo obniżyć, z drugiej strony może je podwyższyć, o ile uzyskaną siłę wyprowadza się z kraju.

Czynsz wodny należy opłacać od chwili puszczenia w ruch przedsiębiorstwa, najpóźniej jednak po upływie trzeciego roku od udzielenia koncesyi. Przeszkody i ograniczenia w używaniu, uprawniają tylko wtedy do opustu, jeżeli przeszkodę ruchu spowodowało wydarzenie żywiołowe i trwało bez przerwy przynajmniej przez przeciąg dwóch miesięcy.

§. 103.

Z dochodów płynących z należności koncesyjnych oraz z czynszu wodnego, należy w pierwszym rzędzie utworzyć pozostający pod zarządem kraju fundusz, celem utrzymywania w należytem stanie naturalnych łożysk wodnych kraju, o ile to nie zostało już zabezpieczonem przez prawomocne zobowiązania osób trzecich lub inne środki.

Sejm krajowy oznacza corocznie kwotę, jaka ma wpłynąć do tego funduszu.

Bliższe postanowienia o zarządzaniu i użyciu tego funduszu wyda w drodze rozporządania! Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Nadwyżkę z należności koncesyjnych oraz z czynszów wodnych, użyje się na pokrycie wydatków krajowych połączonych z budowlami wodnymi a ewentualną pozostałość na ogólne potrzeby krajowe.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie w 6 miesięcy po jej ogłoszeniu.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy porucza się Ministrom rolnictwa, robót publicznych i skarbu.

